

A frankperben megkezdték a tanuk kihallgatását

Windischgrätz újabb kiegészítő vallomása -- A póstatakarékpénztár igazgatójának vallomása a hamisításról

Budapest, május 12. A budapesti királyi büntető törvényszék ma délelőtt tíz órakor folytatta a frankper főtárgyalását. Windischgrätz herceg bejelenti, hogy a tegnapi bejelentésével kapcsolatban kért szeretne előterjeszteni.

Elnök: Tessék.

Windischgrätz: A magam részéről intézkedtem annak bebizonyítása iránt, hogy a Térképészeti Intézetben készült hamis ezerfrankosok és a Ruhr-vidéken hamisított márka papíranyaga ugyanaz. Talán sikerülni fog ilyen hamis márkát előkeríteni, a görcsövi vizsgálat megejtése érdekében. Az a kérés, nem volna e lehetséges a főtárgyalás folyamán sürgősen, hivatalos uton beszerezni ilyen hamisítványt, a vizsgálat megejtése céljából.

Elnök: Egyelőre tárgytalan az indítványa, mert nincs meg a tárgy sem, amelyet megvizsgálni kíván. Amennyiben ön a bíróságnak a bizonyítás kiegészítésére indítványt kíván tenni, efelett a bíróság ebben a pillanatban nem határoz. Annak idején módjában lesz ezt az indítványt megtenni, amikor felhívást fogok intézni a felekhez erre vonatkozólag. Az elnök ezután Baross Gábort szólítja be. Megértette a vádat?

— Igen.

— Elismeri bűnösségét?

— Nem.

— Mondja el időrendben, miképpen szerzett tudomást az akcióról.

— Multév augusztusában levelet kaptam Nádosytól Balaton Almádban, hogy jöjjenek fel Pestre, mert fontos ügyben beszélni akar velem. Néhány nap múlva felutaztam és felkerestem Nádosyt hivatali szobájában, ahol előadta, hogy Windischgrätz herceg égisze alatt francia frankot utánoztak hazafias célból és hozzá fordultak abból a célból, hogy az értékesítés tekintetében adjak tanácsot. En megrökönyödtem a dolog felett és ennek kifejezést is adtam. Mégis elmentünk a herceghez, akinek Nádosy bemutatott. Akkor pár percig maradtam csak ott, csupán udvarias látogatáson és visszautaztam Almádra. Szeptember közepén lehetett, amikor visszajöttem és akkor a herceg magához kért. Akkor már bővebben beszélgettünk a dolgról, a herceg, Nádosy és én. Az akció célja tekintetében akkor az a vélemény alakult ki bennem, hogy a herceg tervei igen tisztességes, nobiles és vonzó hazafias tervek voltak.

A kivétel tekintetében azonban fantasztikus tervek merültek fel, az első pillanatra meglátszott, hogy a herceg egyáltalán nem ért az ilyen gyakorlati kérdésekhez. Azért ajánlkoztam mint szakértő, hogy adott esetben nemleges tanácsot is adhassak. Azután elmondja, hogy ő vette rá Szörtseyt arra, hogy engedje meg a csomagnak a Nemzeti Szövetségbe való átszállítását.

Amikor Horváth Lóránt külföldi tanulmányutjáról visszajött úgy referált, hogy a hamis frankosokat elhelyezni lehetetlen egyrészt mert rosszak, másrészt mert a piaci helyzet azt lehetetlenné teszi. A hercegen látszott, hogy végtelen fájlalja, hogy az ő szép és ideálisan hazafias terve nem valósulhat meg. Letört volt. November végén megint hivatott engem. Horváthtal együtt mentem fel hozzá és akkor láttuk, hogy tulajdonképpen mégis csak folyik valami. Sőt annyira fjlődött a dolog, hogy emberek mennek ki külföldre értékesítés végett. Rendkívül kellemetlenül érintett bennünket ez a dolog és akkor elhatároztuk, hogy bizalmas uton értesítjük erről a miniszterelnök urat, és igen sokat meditatáltunk afelett, hogy történjék ez meg.

Végre Kozma Miklós személyében állapodtunk meg, mert tudtuk, hogy ő bejáratos a miniszterelnök urhoz. Meghagytuk neki, hogy csak annyit mondjon, hogy Windischgrätz égisze alatt frankot hamisítottak, amelyek a Nemzeti Szövetségben vannak. Nem sokkal később a herceg magához kértett bennünket és azt mondotta, hogy valami baj történt. Pár perc múlva megjelent Szörtsey, hozta a Perényi-féle

levelet és felolvasta. Ebből tudtuk meg, hogy Kozma eljárt ebben az ügyben. Ekkor úgy állapodtunk meg, hogy az akciót abbahagyjuk és a hamisítványokat megsemmisítjük. Azóta a dolgról nem hallottam semmit és amikor Windischgrätz és később Nádosy pénzért jött hozzám, nagy elfoglaltságaim miatt nem is gondolhattam arra, hogy ez az eljárás a franküggyel összefüggésben áll.

Az elnök felszólítására Nádosy és Windischgrätz mindenben megerősítik Baross vallomását, Rába pedig visszavonja előbbi vallomásának erre vonatkozó részét és kijelenti, hogy nem emlékszik pontosan arra, hogy Baross dicsérte volna a hamisítványokat.

Windischgrätz szolgájának vallomása

Az elnök azután Kovács Gáspárt, Windischgrätz szolgáját szólítja be és megkezdi kihallgatását. Kovács az elnök kérdésére kijelenti, hogy nem érzi magát bűnösnek.

— Honnan jutott ehhez a hét darab ezer frankoshoz?

— November eleje körül elmentem egyszer a Beifeld bankházba. Ott voltak az értékpapírjaim és ott egy darab ezerfrankost vásároltam. Később többet is akartam venni. Amikor a bankból kijöttem, találkoztam az illetővel, akitől háromévtől ezelőtt többször vettem külföldi valutát. Azt kérdezte tőlem, nem vennék-e tőle idegen valutát, van neki. Ekkor vettem tőle hét darab ezerfrankost. Hat darabot átadtam feleségemnek, küldje el Hollandiába annak a családnak, amelynél a gyermekem vendégségben volt. Ez megis történt és Hollandiában a pénzt beváltották. A megmaradt egy darab ezerfrankossal az Árvai cégnél bevásároltam.

— Az akcióról nem tud semmit?

— Semmit.

— Emlékszik, volt egy nagy bőrdő a palotában?

— Nem emlékszem pontosan.

— Nem abból valók ezek az ezerfrankosok, mert úgy látom, nem nagyon ellenőrizték?

— Én sohasem loptam.

Az elnök Windischgrätzhez: Milyen ember volt Kovács?

— Husz éve van a kezem alatt, a sabáci csatában életemet mentette meg, soha egy garast el nem vesz tőlem, többet nem mondhatok. Meg vagyok győződve róla, hogy semmit nem tett.

— Volt magán pénze?

Windischgrätz: Tízmilliót kapott tőlem, azt tudtam, hogy mindenféle gyanus emberrel valutázik.

Szünet után a szakértők kihallgatására kerül a sor.

Kozó Sándor előadja, hogy a valódi és hamis ezerfrankosok között lényeges különbség van. A hamis frankosok fogyatékosan vannak előállítva úgy, hogy egy pénzkezelésben jártas egyén azonnal felismeri hamis voltukat.

— Hogyan követték el ezt a hamisítást?

— Könnyebb nyomda útján, fototechnikai uton.

Ezután Auer Pál dr., a Banque de France képviselője és Gál Jenő dr. védő intéz néhány kérdést a szakértőkhöz, majd Kovács Gáspárét szólítja elő az elnök.

Közli vele, hogy a törvény értelmében megtagadhatja a vallomástételt. Kérdi, kíván-e vallomást tenni?

— Nem kívánok.

— Akkor eltávozhat.

Majd Nuber Sándor külügyminiszteri osztálytanácsost szólítja be az elnök és miután megállapítja, hogy a külügyminiszter a hivatali titoktartás alól feloldotta, megkezdi kihallgatását.

Egy szoba, konyhából álló lakásomat elcserélném ehhez hasonlóval. Cim: megtudható a kiadóhivatalban. (Wagner-palota)

Hogy kapták az utleveleket a hamisítók?

Elmondja, hogy december 2-án vagy 3-án előzetes telefonértesítés után Nádosy megjelent hivatalában és előadta, hogy Jankovics részére futárigazolványt kell kiállítani. Minthogy az ilyen az ilyen futár igazolvány kiállítására a diplomáciai gyakorlatban igen gyakran előfordul, az igazolvány kiállítására megadta az utasítást. Ugyanilyen értelemben nyilatkozik Kern Imre és Takács Gyula külügyminisztiumi tisztviselők.

Több tanuvallomás elhangzása után az elnök a tárgyalást felfüggeszti és annak folytatását péntek délelőtt 9 órára tűzi ki.

A noviszádi lövészkeret ünnepélyes megnyitása

Noviszád legkellemesebb nyári szórakozóhelye a noviszádi lövészkeret. A céllövész egyesület vezetősége ezt az egyedülálló helyet ismét azzá akarja tenni, ami valamikor volt: a noviszádi polgárság kedvenc szórakozóhelyévé. A lövészkeretet az idén vasárnap, május 16-án fogják megnyitni céllövészettel, bankettel és kertünnepélyel.

Az ünnepély sorrendje:

11 órakor díjlövészet (értékes díjazással).

13 órakor bankett.

15 órakor díjtele verseny (értékes díjazással) sétahangverseny népmulatsággal.

20 órakor kezdődik az ünnepély a következő műsorral:

1. Wagner R.: Nyitány-induló „Tannhäuser“-ből, játssza a Novisadi Zeneegyesület kara.

2. Nikoljski: Gospod vocarisja, éneklé a Novisadi Zeneegyesület vegyes kara.

3. Kuplék: Szerb és magyar, előadja Fuchs György ur.

4. a) Wagner R.: Erzsébet imája „Tannhäuser“ operájából, b) Kornelius P.: Vándoroljunk a holdvilágba, c) Albini F.: „Mezítlábos táncosnő“ operájából, éneklé Fuchs György urasszony, zongorán kíséri Belohorsky Béla ur.

5. Magyar kuplék: előadja Diener Gyula ur.

6. a) Hristics St.: Ősz, b) Mokranjac: dalok „Az én hazámból“.

7. Offenbach J.: Nyitány „Orpheus a pokolban“-ból, utána tánc reggelig.

Belépőjegy személyenként 20 dinár, családjegy 50 dinár. A bankettre előjegyzéseket elfogad Rupp Gyula ur, városzáza 16. szám szám alatt. Egy teríték ára 35 dinár.

Tárgyalások a feljebbviteli bíróságon

Felmentett szuboticaí mozdonyvezető Verés, amely halállal végződött A srbo-brani orvos tolvaj cselédje

A szuboticaí ügyészség azzal vádolta Holcer Róbert szuboticaí mozdonyvezetőt, hogy 1925 március 26-án a szentai állomáson hibás tolvátság következtében mozdonyával halálra gázolta Lazarev Szevert. A szuboticaí törvényszék 1925 augusztus 21-én megtartott tárgyalásán felmentette a vádlott mozdonyvezetőt, mert nem látta fennforogni a vádlott bűnösségét. A felmentő ítéletet tegnap a noviszádi feljebbviteli bíróság is jóváhagyta.

Krnyajszki Jovan petrovoszelói földmives 1921 október 27-én a moli községében botjával Ajandi István hasára ütött, aminek következtében az 1921 november 5-én meghalt. A szuboticaí törvényszék 1925 június 15-én megtartott tárgyalásán hat havi börtönrre és 200 dinár pénzbüntetésre ítélte Krnyajszki Jovant. Az ítéletet tegnap a feljebbviteli bíróság is jóváhagyta.

Özv. Dobos Józsefné, dr. Faragó Jenő srbo-brani orvos cselédje volt és gazdájától több ízben összesen 4000 dinárt lopott, amiért a noviszádi törvényszék egy évi börtönrre ítélte. Tegnap tárgyalta az ügyét a feljebbviteli bíróság és Dobos Józsefné büntetését hat hónapi fogházra szállította le.

Titokzatos körülmények között eltűnt egy noviszádi asszony két hét előtt és kedden holtan találták meg a Hadiszigeten

Gyilkosság áldozata lett Winterfeld Verona, vagy öngyilkos lett? — A rendőri nyomozás lesz hivatva világosságot deríteni ez ügyben

A noviszádi rendőrségen kedden jelentést tettek, hogy Winterfeld Verona 42 éves Szalonka ucca 6. számú házában lakó asszonyt, május elseje óta nem látják a házában. A házbeliek ama gyanújuknak adtak kifejezést a rendőrség előtt, hogy Winterfeldné vagy öngyilkos vagy pedig bűntény áldozata lett. A rendőrség kedden kihallgatta Winterfeldné szomszédait és ismerőseit, de senki sem tudott határozottat állítani eltűnéséről.

Winterfeldné eltűnésének rejtélye kedden délután megoldást nyert. A Hadisziget egy árkában két munkás női holttestet talált. Azonnal értesítették erről az illetékes petrovaradini rendőrséget, ahonnan bizottság szállott ki a helyszínre és megállapította, hogy 40 év körüli nő vagy öngyilkos lett, vagy pedig belefullt az álló vízbe. Miután a petrovaradini rend-

őrség attól tartott, hogy az asszony talán bűntény áldozata, orvosiilag is megvizsgáltatták. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy az asszony legalább egy hete halott már, de semmi külső nyoma nem látható rajta. A holttestet a petrovaradini hullakamrába szállították.

A petrovaradini rendőrség tegnap délelőtt értesítette a noviszádi rendőrséget a leletről, az pedig miután fennállott annak valószínűsége, hogy a hadisziget egy árkában Winterfeldné találták meg, értesítette a házbelieket, hogy nézzék meg a petrovaradini hullakamrában, azonos-e a hulla Winterfeldnével. Ismerősei tegnap délután átmentek Petrovaradinba és felismerték Winterfeldné.

A noviszádi rendőrség most olyan irányban nyomoz, hogyan került Winterfeld Verona a hadiszigeti árokba és mi okozta halálát.

Véget ért az angol sztrájk

Londonból jelentik: Délben 12 órakor küldöttség kereste fel a miniszterelnököt. A küldöttség a szakszervezeti naggyűlés képviselőiből állott. A küldöttségnek a miniszterelnökkel történt értekezése után általánossá vált az a felfogás, hogy a legrövidebb időn belül számitani lehet az általános sztrájk megszüntetésére. A delegáció kiküldését a szakszervezetek tegnap éjjel megtartott ülésén határozták el.

Londonból jelentik: Az általános sztrájk végetért. A szakszervezetek főtanácsa, hogy a bányamunkások és a bányatulajdonosok között a tárgyalás folytatását lehetővé tegye, ma éjjelre elrendelte az általános sztrájk megszüntetését. Egyben felszólította a munkásokat, hogy a lehető leggyorsabban térjenek vissza munkahelyükre. A bányamunkások sztrájkja változatlanul folyik.

Bizalmatlanság a német kancellárnak

A kormánynak bizalmat szavazott a többség

Berlin, május 12. A birodalmi gyűlésen tegnap a szociáldemokraták bizalmatlansági indítványt terjesztettek elő a birodalmi kancellár ellen, mert kiadta a zászlórendeletet, amely szerint a mai birodalmi lobogó mellett a régi fekete-fehér-piros lobogót is használni kell.

A szocialisták indítványa szerint a birodalmi gyűlés helyteleníti a kancellár ezen eljárását, hogy most hozta a zászlórendeletet. Az indítvány mellett a szociáldemokraták, demokraták és kommunisták 176 szavazata, ellene pedig 146 szavazat esett, 103 nemzeti és fajvédő

képviselő tartózkodott a szavazástól.

Ezt megelőzőleg visszautasították a fajvédőknek az egész kormány ellen irányuló bizalmatlansági indítványát.

A birodalmi kancellárnak szavazott bizalmatlansággal a demokraták és szociáldemokraták főleg csak Luther kancellár személye iránti bizalmatlanságukat akarták kifejezésre juttatni. A kommunisták bár nem mindenben értettek egyet a bizalmatlansági indítvánnyal, mégis megszavazták csak hogy megbuktathassák Luther birodalmi kancellárt.

Tizenhat, a bevándorlás könnyítését célzó javaslat közül csak egyet fogadott el az amerikai szenátus

Washingtonból jelentik: A szenátus bevándorlási bizottsága 16 elébe terjesztett bevándorlási javaslat közül csak azt a javaslatot fogadta el, amely a háború alatt az amerikai hadseregben szolgált és a kvótatörvény miatt az Amerikába való visszatéréstől elzárt, kiszolgált katonáknak, azok kiskoru gyermekeinek és feleségeinek kvótán felül való bebocsájtását mondja ki. A többi javaslatokat — köztük a Wadsworth-Perlmann javaslatot, amely a kvótán felül is bebocsájtani kívánta a mai szigorú kvótatörvény megelőző időben érkezett és az ugynevezett első papírral rendelkező idegenek kiskoru gyermekeit, szüleit és feleségeit — elvetette a szenátus bevándorlási bizottsága. A veteránokra vonatkozólag kimondották azt is, hogy két év alatt automatikusan elnyerhetik az állampolgárságot anélkül, hogy szükségük lenne az első papírra, melynek kiállítására egyébként bevándorláskor mindig kötelező, ha polgárosodási szándékuknak kifejezést adnak. Mintegy ötezerre teszik ezeknek a veteránoknak a számát és úgy hiszik, hogy ennek a számnak fele vissza fog térni Amerikába. Visszatérésükre egyévi határidő van kitűzve.

A bevándorlási bizottság végül elfogadta azt a javaslatot, amely az idegenekhez feleségül ment amerikai születésű nők kvótán felül való bebocsájtását kéri. Ezeknek a polgároso-

dására nézve azonban a Cable-törvény intézkedései maradnak hatályban továbbra is.

A Wadsworth-Perlmann javaslatról, amely az elszakított családtagokat kívánta egyesíteni, azt a jelentést terjesztette elő a bizottság, hogy komoly tanulmányozás után nem fogadhatta el. Henry H. Curanellis Izland volt bevándorlási biztosa ugyancsak 40 ezerre becsülte azoknak a családtagoknak a számát, kik az új kvótamentesítések révén bejöhethének, ezzel szemben azonban a külügyminisztérium 600 ezer emberről beszél és így a bizottság úgy találta, hogy a kvóta-törvény célja lenne ezzel a nagymérvű kivételéssel veszélyeztetve.

Az elutasított bevándorlási javaslatok közül tizenhárom Copeland szenátor terjesztett elő. A javaslatok közül az egyik kvótán felül akarta bebocsájtani a háztartási alkalmazottakat, feltéve, ha kötelezik magukat, hogy három évig ilyen minőségben fognak dolgozni.

Kormánykörökben azt hiszik, hogy a kiszolgált katonák és hozzátartozók bebocsájtásáról szóló javaslatot rövidesen megszavazza a szenátus, ez esetben Coolidge elnök, aki pártolja a javaslatot, azonnal szentesíteni fogja azt.

Pályaudvarokon mindig követelje a „Délbácskát”

A Norvege elérte az északisarkot

Oslóból jelentik: A Norvege léghajó ma reggel két óra előtt átrepült az északi sark felett.

Oslóból jelentik: Amundsen, Ellworth és Nobile, a Norvege fedélzetéről táviratot küldöttek, amelyszerint éjjel egy órakor elérték az északi sarkot. Három zászlót dobtak le a jégszigetekre, a norvéget, az amerikai és az olasz trikolor.

A „fekete gyémántok” utja

Mindnyájan tudjuk, hogy május elseje óta Angolországban egy és egyegyed millió szénbányász sztrájkol. E sztrájkjal kapcsolatban felemlíthetjük azt is, hogy még egy éve sincs annak, hogy az angol bányászok létharcukat vívták. A múlt év augusztus havában az újságok a széntermeles európai válságával foglalkoztak, mert a háború utáni szomorú gazdasági körülmények következtében a kitermelt szénmennyiség tekintetében mindenütt túlprodukción mutatkozott.

A szén az emberi előrehaladásnak e „mindennapi kenyere” most töretlenül áll az angol bányák tárnáinak mélyén és tovább folytatja a nagy sztrájk miatt szunnyadását a „fekete gyémánt”.

A „fekete gyémánt”-ért ma már óriási küzdelmet folytat az emberiség; a gyáriparnak évente az egész világon körülbelül másfél milliárd tonna szénre van szüksége s a technikusok és vegyészek fejét már izgatja az a probléma, hogy mi történik az emberiséggel és iparral, ha majd fogytán lesz a szén a földön. Néhány tudós már számításokat is végzett arra vonatkozóan, hogy meddig lesz körülbelül elég a föld szénkészlete.

De a „fekete gyémántokért” folytatott harca nem is olyan régi az emberiségnek. Hatszáz évvel ezelőtt még alig volt valami jelentősége a föld szénkészletének, noha a szén már a föld őskorának idejében rendelkezésre állott, mikor hosszú idők alatt a föld óriási erdőkészleteinek föld alá kerülésével megszűnt a növényzet.

A történelmi feljegyzések szerint állítólag már 1198-ban ismerték Belgiumban a „fekete földet” mely tüzcserzésre nagyon alkalmas.

Pontos adatok szerint a szén első gyakorlati használatba vétele Németországban történt. Essen városban 1317-ben vették először gyakorlati használatba a szenet az akkor alapított kórház fűtésére fával vegyesen. De még azután nagyon messze volt az az idő, mikor a szén az emberiség igazi közkinccse lett. Tüzelőfa volt elég az erdőben. A gőzgépet azonban majd ötszáz év múlva, csak a XVIII. század végén találták fel s addig a szénbányászat alig számottevő módon fejlődött.

A gőzgép feltalálásával kezdődött meg a kőszén „karrierjének” igazi utja. A gőzgépek szénszükséglete fellendítette a szénbányászatot, viszont a gőzgép alkalmazása a bányatechnikában jelentett haladást. Azóta mindenütt az egész világon a található szénkészletek kiaknázására rendezkedett be az emberiség, s előzetes mélyfúrásokkal igyekszik mindenütt felfedezni a fekete gyémántot.

Az egész világon Anglia termel a legtöbb szenet, de a szénbányászat fejlettségére nézve Németország áll első helyen, a szénbányászat technikája szempontjából.

Ma még elég korai a föld szénkészletének kiapadásától való félelem, azonban a jövőbe látó takarékoskodási törekvések már is megvannak az iparban. A modern ipar a szenet mielő jobban ki akarja használni. Ezért a kőszén nem használja fel közvetlen tüzelésre, hanem koksszá alakítja át. A szénnek koksszá történt átalakításakor világító gáz, koksz, kátrány és egyéb hasznos vegyi melléktermékek keletkeznek és emellett a koksz több százalék szenet tartalmaz, mint a szén, amelyből készítették. Így a technika átalakulása lassan azt kívánja, hogy a szén tökéletesebb kihasználásával, annak ipari sokoldalúságával értékesítse az ember a föld „fekete gyémánt” készletét, mikor is tüzelőszerekeiteinket lassanként mind kokszfűtésre alakítjuk át.

HIREK

1926. Május 13. Csütörtök

Római katolikus: *Áldozásünnep*. Protestáns: *Áldozásünnep*. Görög keleti: (ápr. 30.) *Jakab*. A nap kel reggel 4 óra 26 perckor, nyugszik 19 óra 26 perckor. A hold kel 5 óra 40 perckor, nyugszik 21 óra 8 perckor. Nemzeti Színház: *Marica grófnő*. Apolló mozi: *A fekete angyal* (Bánky Vilma és R. Colman grandiozus filmje).

Időjárás: (A petrovaradini katonai meteorológiai állomás jelentése) Hazánk egy részében derült idő, a legtöbb helyen azonban bőséges eső volt. A hőmérséklet emelkedett.

Időjárás: Csendes, derült, meleg idő várható. Noviszádon is csendes, derült idő lesz 10—25 C° meleggel.

— **Első áldozás a plébánia templomban.** Lélekemelő ünnepélynek leszünk szemtanúi a mai napon. Több mint 170 gyermek járul az első szent áldozáshoz. A templomot ezen alkalomból szorgos kezek szépen feldíszítették. Az ünnepélyes szentmisét és szentbeszédet mint minden évben úgy most is Fáth Ferenc apátplébános tartja. Az ünnepség után a gyermekeket a hitközség megvendégeli, társaik pedig szép szavakkal és énekekkel üdvözlik a zárda udvarán.

— **A beltéri kath. kör** május 23-án, Pünkösöd vasárnap este 8 órai kezdettel *milosoros táncestélyt* tart.

— **Az Aero Klub estélye.** A noviszádi Aero Klub szombaton este 9 órakor intim estélyt rendez saját helyiségeiben Nyegos ucca 1.

— **Beiratások a zárda I. elemi osztályába.** A zárda I. elemi osztályába május 15-ig lehet csak beiratkozni naponként 8—11 óra között.

— **Beiratások az I. elemi osztályba.** A Szabadság-téri állami elemi iskolában az első osztályu tanulók folyó évi május hó 1-től május hó 15-ig délelőtt 8—11 óráig iratkoznak. Ide beiratkozni kötelesek azon magyar anyanyelvű fiúk, kik a hatodik élet évet betöltötték és 1919. évi szeptember 1-től 1920. évi szeptember 1 közti időben születtek. A beiratásnál a gyermek születési bizonyítványát be kell mutatni. Az igazgatóság.

— **A református gyermekek beiratása az elemi iskola I. osztályába.** A református vallású 6 éves gyermekeket az első osztályba, mindennap be lehet iratni május hó 16-áig a Grobljanska ucca 6. szám alatti külső református elemi iskolában.

— **A noviszádi ujságírónap előkészületei.** A noviszádi ujságíró szekció ma délután négy órakor ülést tart a város háza kistanácstermében, a június 27.-i ujságíró nap ügyében. Az ülésre a szekció összes tagjai hivatalosak.

— **Kirándulás.** A Fruska Gora turistatársaság vasárnap, május 16-án nagy társas-kirándulást rendez az Avalára. Indulás vasárnap reggel a személyvonattal, visszatérés vagy a Beogradból 7.50 perckor induló gyorsvonattal vagy a 9 óra 10 perckor induló személyvonattal. A félárújegy oda-vissza körülbelül 50 dinár. Aki a kirándulásra részt akar venni, annak legkésőbb szombat délig a Putnik menetjegyirodában, Kralja Aleksandra ucca 20. (telefon 205) kell jelentkezni. A kirándulás vezetője Seidl Viktor.

— **Tolvaj, aki távolmarad tárgyalásáról.** A noviszádi ügyészség azzal vádolta Becharer Antal 28 éves titeli mészárosot, hogy 1922 május 12 és 13 között Titelen állkucssal felnyitotta a vasúti anyagraktárt és onnan 12 új vaslapátot, 11 ástót és más anyagot ellopt. Tegnap volt ügyében kilúzva a tárgyalás de miután azon nem jelent meg, a bíróság elrendelte elővezetését.

— **A budapesti orvosok Bicsérdy ellen.** Budapestről jelentik: A Budapesti Orvosszövetség legközelebb foglalkozni fog Bicsérdy működésével és a hatóságokhoz fordul, hogy tiltsák be Bicsérdy előadásait.

— **Sikkasztó kereskedő.** A noviszádi törvényszék Gomirac tanácsa tegnap két havi és husz napi elzárásra ítélte Sztranicki Samuel szilbási kereskedőt, mert 1925 április 9-én a sombori Plavics Koszta és társa cégtől 87,234 dinár értékű árut kapott bizományba, az eladta a sombori cégnek azonban nem küldte meg a pénzt.

— **Vád alá helyezett királysértők.** A noviszádi ügyészség királysértéssel vádolja Vukov Jovan pancsovai kereskedőt, Gyakovacski Koszta dobricai földmivest és Arnstatt Péter sombori törvényszéki alkalmazottat. A vádlottak a noviszádi vádtanácsnál kifogással éltek a vádirat ellen, ez azonban elutasította a kifogásokat és jóváhagyta a vádiratot.

IZZADÁS ELLEN

csak „FORMINOL“, Depo: SOA, Novisad.

— **Pünkösöd vasárnapján lesz az Ingyenkenyér Egylet népiünnepélye a lövöldében.** Az Ingyenkenyér Egylet vasárnap, május hó 23-án tartja nagyszabású népiünnepélyét a polgári Lövölde összes helyiségeiben. Az ünnepélyre, amelyről már több ízben megemlékeztünk, nagyszabású előkészületek folynak s különösen a gyerekek számára tartogat nagy meglepetéseket az agilis rendezőség, amely Noviszád társaságának legelőkelőbb hűlgytagjaiból került ki. Délután gyermekelőadás lesz, rengeteg látóival és meglepetéssel, este pedig táncal egybekötött kabaré felhívások részére; tombola gyönyörű és értékes tárgyakkal, két zenekar; tánc a szabadban és rengetek szórakozás. A nagyszabású ünnepély iránt már most is nagy érdeklődés nyilvánul s tekintettel arra, hogy az ünnepély tiszta jövedelme a Noviszádon felállítandó Gyermekek otthon alapja javára van szánva, az ünnepély bizonyára rekordközönséget fog vonzani a polgári Lövölde nagyszerű kerthelyiségeibe.

Mész

elsőrendű hóféhér darabos legolcsóbban kapható nagyban és kicsinyben Hrajačević fatelepen Novisad. Tel.: 165

— **Merénylet egy magyar képviselő ellen.** Budapestről jelentik: Platthy György nemzetgyűlési képviselő Veres Pálné uccai lakásából épen a nemzetgyűlésre akart menni, amikor egy solti választója Sági Lajos szabó, becsengetett a képviselő szobájának ajtaján. A képviselő maga nyitott ajtót és be akarta vezetni Ságit dolgozószobájába. Sági hirtelen revolvert rántott elő és egymásután kétszer a képviselőre lőtt. Az első lövés csütörtököt mondott, a második lövésnél a fegyver elsült és a képviselőt baloldalán találta el. Atűtötte a kabátot, azonban a belsőszobában lévő börtárcában megakadt és így egy véraláfutásos ütésen kívül, komolyabb sebesülést nem okozott. Platthy a lövés után megragadta a fegyvert, kicsavarta a támadó kezéből és a kiáltásaira előfutó házbellek segítségével lefogta. Ságit előállították a kerületi kapitányságon, ahol elmondotta, hogy a képviselőt legutóbbi solti látogatása alkalmával arra kérte, járjon közbe, hogy földet utaljanak ki az ottani iparosoknak. A hatóságok ezt a kérést elutasították és ezen ő annyira indulatba jött, mert azt hitte, hogy Platthy nem törődött az ügygel és elhatározta,

hogy ezért bosszút áll rajta. Sági vallomása közben olyan nyilatkozatokat tett, amelyekből arra lehet következtetni, hogy izgága természetű indulatos ember. Kihallgatása után, előzetes letartóztatásba helyezték.

— **A frankhamisítással vádolt Mészáros tanárt elbocsájtotta a török állam.** Budapestről jelentik: A szokolhamisítási ügygel kapcsolatosan szerepelt Mészáros Gyula tudvalevően Angorában tartózkodott eddig. Most levelet irt az egyik budapesti barátjának, amelyben közli, hogy a török kormány arra hivatkozva, hogy a frankhamisítási ügyben mint vádlott szerepel, az angorai egyetemen viselt tanári állásától megfosztotta és most fizetés és nyugdíj nélkül két gyermekével és feleségével Konstantinápolyban a legnagyobb nyomorban tengődik.

— **A lengyel miniszterelnök nyilatkozata.** Varsóból jelentik: Vitos miniszterelnök, a lapudósítók előtt a következő nyilatkozatot tette: Amikor a kormányt megalakítottam, a helyzet szükségessége vezérelt, nem pedig a hatalmi vágy. Ez a kormány az állam számára létesült, nem pedig a politikai pártok számára. Őszinte óhajom, hogy biztosságm számára mindazok együttműködését, akik számára a hazafiság és a haza szolgálata első helyen álló lelki szükséglet.

— **Keresztény diákok szövetségének kongresszusa Szófiában.** Szófiából jelentik: Tegnap nyitották meg Banya Kosztenecben a délkelet európai keresztény diákok szövetségének kezdeményezésére összehívott nemzetközi konferenciát, Herriotnak, a nemzetközi diákszövetség elnökének jelenlétében. A konferencián 65 delegátus vett részt.

BÉRMÁLÁSRA

ajándéktárgyak, láncok, medaillonok, mindenféle órák stb. legolcsóbbak: ZAJONC órás és ékszerész, Željeznička u. 30. szám. — Javításokat olcsón és gyorsan készít! 3734-6

— **A noviszádi egyházi énekkar Szomborban.** A sombori karmelita templomban május 14. és 17. között nagy egyházi ünnepségek lesznek Iisieuxi kis Szent Teréz szentlélekvatási ünnepsége alkalmával. A noviszádi Cecília egyházi énekkar a következő énekeket adja elő a sombori karmelita templomban: Május 15-én délután: 1. Filke M. „Ecce sacerdos magnus“ (Op. 97.) 4 szól. vegyes kar zenekisérettel. 2. Letenyére. Lorettói letenyé, 2-szól. női kar a Léh Jakab „Laudate Dominum!“ című énekeskönyvből. 3. Tresch J. B. (Enchiridion, Op. X. 35) Antifona: „Regina coeli“ 4-szól. vegyes kar. 4. Aiblinger C. „Tantum ergo“ 4-szól. női kar. Május 16-án délelőtt 10 órakor a Pellegrinetti Nuntius Öexcellenciája által celebrálandó ünnepi nagymisén: 1. Introitus: „Veni de Libano...“ vegyes kar a Capella Stehle J. G. E-től. 2. Filke M. Missa solemniss („Oriens ex alto“) 4-szól. vegyes kar zenekisérettel. 3. Alleluja. V. „Quasi rosa plantata...“ V. „Gustate et videte“ 4-szól. vegyes kar Schiffels J. szerint. 4. Offertorium: „Magnificat...“ 4 szól. vegyes kar (Falso-Bordone). Betét: „Ascendit Deus...“ 4-szól. vegyes kar Schaller Ferd.-tól. 5. Communio: „Circumdedit eam“ (Falso-Bordone).

— **A legujabb női öltözet — 65 deka.** Az amerikai nagy divatcégek legutóbbi gyűlésén elhatározták, hogy az idén a nők nyári öltözete mindössze csak 65 dekát nyomhat. Az öltözet áll: felső ruha könnyű szövethől — 16 deka, fehérnemű lenge anyagból — 12 deka, cipő 46 deka 70 gramm, harisnya 30 gramm. És ha a szél fúj...?

A szezon legnagyobb szenzációja:

A FEKETE ANGYAL

e hó 13-án kerül bemutatásra az Apollóban

Főszere lők: BÁNKY VILMA és ROLAND COLMAN

— **Rettenetes jóslat.** Canlonban (Olaszország) a kapucinus kolostorban egy kéziratot találtak 1763-ból, amely érdekes jóslatokat tartalmaz a 2000-ik évig. Megjósolta a kézirat szerzője a francia forradalmat, a monarchia bukását Franciaországban, az 1841-iki nagy földrengéseket Olaszországban, az 1850-iki lengyel felkelést s végre a világháborút is, de itt a dátumban egy évvel tévedett az ismeretlen szerző, mert a világháború kezdetét 1915-re tette. 1926-ra földrengéseket és nagy vízáradásokat jósl s azt mondja, hogy egy időben három nap lesz látható. Az 1960-ik évre rettentő katasztrófát jósl déli Olaszországban. Szicíliát a tenger, Nápolyt a tűz semmisíti meg. A következő tíz év alatt földrengések fogják Francia és Spanyolországot megsemmisíteni 1990-ben hat napig tartó teljes napfogyatkozás lesz s 2000-ben finis comoediae, vége lesz a világnak. Hát, aki közülünk megéri ezt az időt, az majd meglátja, vajon beteljesedik-e ez a jóslat is.

Hunyadi János

világhírű természetes keserűvíz.

Rendkívül alkalmas soványító kurára. Állandó használatnál naponként fél pohárral elegendő. 12

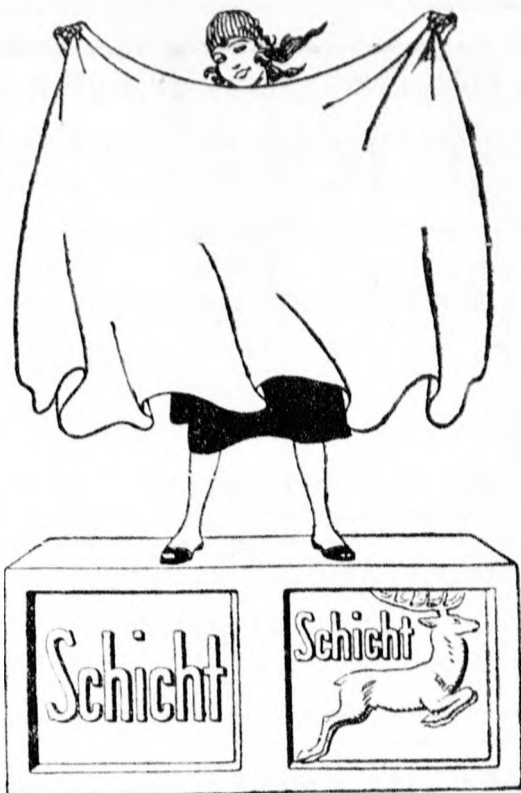
SPORT

Kikapott a Jugoszlávia. Kitűnően startolt az országos bajnokcsapat Franciaországban, de a további küzdelmeit ugylátszik nem kíséri szerencse. Első mérkőzését mint ismeretes a francia bajnokcsapat ellen 4:1 arányban megnyerte. Másnap Páris kombinált csapata ellen játszott, amelytől 3:2 arányban vereséget szenvedett. Harmadik mérkőzését a franciáoroszági Setben játszotta a csapat, hétezer néző előtt. A csapat tartalékosan állt fel és 4:2 arányú vereséget szenvedett. Az első gól tizenegyesből, a második offszejdből esett. A Jugoszlávia gólját Jovánovics és Szekulics lőtte. A bíróval a csapat nem volt megelégedve.

A NAK összes csapatai ma délután tréninget tartanak.

16-án lesz az Odzsaci SC pályamegnyitója és nem 18-án, amint azt tévesen tegnapi lapunkban közöltük.

Tennisz. Az e hó 16-án, vasárnapra használt Beograd—Novisád tenniscsapat verseny iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg, úgy a nagyközönség, mint a tenniszt kedvelők között. A sokatlanul nagy érdeklődés indokolt, hiszen olyan játékosok vonulnak fel, akik nagy versenyeknek sem válnának szegényére. A versenyrendezés erre az évre szép programot állított össze, mely ha valóra válik, befogja váltani a hozzá fűzött reményeket és az ideitenniszet a tavalyinál jóval gazdagabbá, emlékezetesebbé fogja tenni. A novisádi Lawn Tennis Klub egyébként nem kimélve fáradságot azon lesz, hogy a játéksaion alatt minél több versenyt bonyolítson le, tudván azt, hogy a tennisz az a sport, ahol a versenyzésben fejlődik a fiatal erő. A súlyos veszteségeket, ami Hadzsi, Dimsics és Uzelac távozásával ért bennünket, pótolni kell, ami sorozatos vállalkozásaink folytán reméljük sikerül és a most sok bajjal küzdő tennissportunk ismét eléri régi szintjét.

Beáztatás „Asszonydicséret”-mosóporral, mosás „Szarvas”-szappannal

a fehéreneműt tökéletes kimélés mellett fáradság nélkül a legnagyobb takarékosággal a legrövidebb idő alatt vakítóan tisztára mossa.

SCHICHT

Olvassa a Délbácskát!

A dinár árfolyamai

Bécs 1251.— Prága 59.97
Budapest — Zürich —

Május 12	Zürich zárlat	Beograd zárlat	Zagreb zárlat	Newyork zárlat
Beograd	9.11	—	—	176.50
Zürich	—	1097.50	1097.50	1935.—
Newyork	517.1/8	56.65	56.70	—
London	25.15	275.75	276.—	486.50
Páris	16.25	177.50	179.—	315.—
Milano	20.56	225.30	225.25	399.—
Prága	15.31	168.10	168.25	296.25
Berlin	12307.50	1351.—	1355.—	23.81
Budapest	7233.—	796.—	—	—
Brüsszel	16.25	185.—	—	314.—
Bécs	7298.75	800.—	802.—	—
Bukarest	190.—	21.50	—	—
Amsterdam	207.90	—	—	40.21
Szófia	375.—	—	—	—
Krisztánia	—	—	—	—
Szalonki	—	—	—	—
Stockholm	—	—	—	—

Chicago terménytőzsde

1926 május 12, 19 óra

Buza	Tengeri
május 1926 . . . 165.3/8	május 1926 . . . 71.5/8
Julius . . . 140.75	Julius . . . 76.7/8
Szeptember . . . 136.—	Szeptember . . . 79.75

(Irányzat: buza, tengeri változó)

(AVALA)

Novisadi terménytőzsde

1926 május 12. (Hivatalos jegyzések)

Buza

bácskai Usancen duplikát kassza kötés 300.—, 500 mm
bánáti Usancen duplikát kassza kötés 290.—, 300 mm
bánáti garantált Usancen duplikát kassza kereslet 290.—, 1000 mm
szlavóniai garantált Usancen duplikát kassza kereslet 300.—, 500 mm

Zab

bácskai d. k. kötés 180.—, 200 mm

Tengeri

bácskai Novisad vidéki d. k. kötés 130.—, 200 mm
bácskai Fővonal duplikát kassza kereslet 127.50, 150 mm
bánáti hajó Pancsevo duplikát kassza kötés 134.—, 4000 mm
szerémi V. d. k. kötés 132.50, 300 mm

Buzalisz

bácskai, 2. sz. kenyér duplikát kassza kötés 425.—, 100 mm

Buzakorpa

buza goromba jutazsákkal Novisad vidéki d. k. kötés 145.—, 100 mm
Irányzat: élenkebb

Szerkesztésért felel: TOMÁN SÁNDOR
Kiadó: „DÉLBÁCSKA” lapkiadóvállalat

Villamos motorok,

dinamók javítását és tekerceselését, világítás, csengő, telefon, moziberendezéseket, rádió és autóakkumulátorok javítását, töltését és minden e szakmához tartozó munkát a legpontosabban és legolcsóbb árban vállalunk.

Peikert és Neurohr

elektrotechnikai és mechanikai vállalkozók Novi Sad, Primorska (Vasár) u. 21. — Speciális szakműhely. 3762-1-0

Használt, jó állapotban levő

pultot keresünk

megvételre.

Adler Géza és Fia, Slukinja u. 7.
3966-1-2

Eladó ház,

4 szoba, konyha, vendéglővel és berendezéssel együtt, ugyanott 3 hold telep is eladó. Bővebbet: Sibinjanji Janka (Hunyadi) ucca 21. szám. Lakás azonnal beköltözhető. 3946-1-3

Nyomdász-segédet,

ki a szerb és magyar nyelvben perfekt, keresek azonnali belépésre.

Hajtman István nyomdatulajdonos, B. Topola.

Uccai helyiség,

forgalmas helyen, üzletnek is alkalmas, mely áll: 2 szoba-konyhából, május 15-től kiadó, Novisad, Massarikova ulica 9.

Egy használt, de jó állapotban levő jóhangu

ZONGORA

eladó. — Cim a kiadóhivatalban.
3945-1-3

Éhgyomorra fél pohár Schmidhauer-féle

Igmándi

keserűvíz

jó étvágyat, kellemes közérzést és munkakedvet biztosít. Főlerakat: „MINERALIJA”, M. MATIC, Novisad, Ustavska u. 29. — Telefon 489.

Ma délután 4 órakor nyílik meg a
„Lövölde“ ujonnan átalakított kerthelyisége katonazenével.

APRÓ HIRDETÉSEK

MECHANIKAI JAVÍTÁSOKAT

Singer vagy bármilyen gyártmányú varrógépeknél a leggyorsabban és legpontosabban vállal SINGER SIVACI STROJEVI BOURNE & Co. NOVISAD, Miletičeva (Kenyér) u. 8. sz.

STRANDKABINRA (hat személyes) 3 TARSAT keresünk Cim a kiadóhivatalban.

Legjobb minőségű PATENTIROZOTT SZŐLLŐ-PERMETEZŐ GÉPEK és PÁLINKAFŐZŐ ŪST és RÉZŪSTŪK legnagyobb választékban MALOČIĆ VASO-nál Novisad, Kisači u. 32. 3119-1-00

A. MARTINKO üvegkereskedés, Futoski 18, (ezelőtt Safarikova ul. 2.) Elvállal ablaküvegvágásokat új és régi épületeken, legszolidabb áron. 3962-1-12

HIRDETÉSEK

Ügynök felügyelő (kontrolor),

kereskedelmileg képzett, ki beszél szerbül, magyarul és németül, teljesen megbízható, 30-40 év körüli ferít, keresünk azonnali belépésre **Csak elsősorú munkaeöre reflektálunk.** Irasbeli ajánlatok a bizonyítványok másolatával

Singer šivaci strojevi Novisad, 3952 Miletičeva ul. 8. alá küldendők. 1-2

Kereskedők figyelmébe!

Fizetésképtelenség, csöd vagy moratorium esetén szakavatoltsággal a legmegbízhatóbban járunk el

Schill és Marberger - Novisad, Petra Zrinjskog ulica 55. szám. (3935-6x)

KOMLÓDRÓT

NAGYBAN! KICSINYBEN!

cinezett és fekete 34, 38, 50, 70. számú nagy mennyiségben raktaron, prompt szállítható a legolcsóbb árak mellett.

Kuszli Gyula vaskereskedés, 3439 Novisad, Temerini-utca 8. 1-4

Novisadon egy új házra kölcsönt vennék

20-25000 dinárt A házban egy vendéglő, 2 szoba-konyhából álló lakás tetszés szerinti megegyezésre. A kölcsön ellenében az összes helyiséget bérelheti.

Érdeklődni lehet: Magyar u. 41. 3939-1-3

Vaskereskedő-

segedek, jó szakismerettel és szép kézírással, szerb-magyar-német nyelvismerettel vezető állásba és irodistának mielőbbi belépésre kerestetnek. Sajátkezüleg irt ajánlatok alantí címre küldendők:

Kuszli Gyula vaskereskedés 3963 Novisad, Temerinska ul. 8. 1-3

Keresek augusztus hó elsejére magas házban 2 szobás jobb lakást

konyhával, mellékkelhelyiségekkel, udvar (kert) és pincehasználattal a főposta közelében. Ajánlatot kérek ármejelöléssel. Cim:

M. Gjorgjević, ekonom Novi Sad, Poštanski fah 133.

Egy jókarban levő, alig használt 6 lóerős

benzin motor

szabad kézből olcsón eladó. Cim: Darányi-telep 1. 30. szám. 1-2 3957

Nagy családi ház,

4 szobával, számos mellékkelhelyiséggel és kerttel eladó Grobijanska ulica 10. szám 3710-12x

Essex Amerikai 6 hengeres új

autó eladó

Garage: Janka Sibirjanina ucca 22. szám. Novi Sad. 3959-1-2

PÓSTACSOMAGFORGALOM

REPÜLŐPÓSTÁVAL

Wienből bármely Jugoszláv póstaállomásra. Szállítási idő elvámolással együtt 3 legfeljebb 4 nap. Közelebbi felvilágosítással és prospektussal szolgál: **Compagnie Internationale Navigation Aérienne** képviselöje

BRÖDER & FENYŐ szállítók NOVI SAD

Telefonszám: 292. Távíratcim: Impex. 3934-2x

BAUER SÁNDOR

Stanična u. 3.

BEOGRAD

Telefon 25-99.

AJÁNL ÁLLANDÓAN RAKTÁRRÓL:

Vasgerendákat, „U“ vasakat, Betonvasat,

valamint mindenfajta

Összekötő darabokat (Fitting) és Forreső-karimákat (Flancsni)

továbbá az összes

Sineket kisvasutakhoz épügy, mint **rendes vágányokhoz**

a hozzátartozó

Kisvasuti anyagok és Vagonettek. **Reservoírok, Szijtárcsák, Csapágyak, tengelyek**

és az összes

Technikai cikkek

Nagy szortirozott raktár

Armaturákból.

VERSENYNÉLKÜLI ÁRAK!

TENGELYEK, CSAPÁGYAK, SZIJTÁRCSÁK stb.

Feltétlenül tekintse meg

KOVAČEVIĆ ŽIVKO

ujjonnan nyitott fűszer és csemege üzletét

Novi Sad, Šafarikova ulica 29. szám (A Slovak Bankkal szemben.)